

Warszawa, dnia 06.05.2022 r.

SIB/110/2022/MM

Pan
Norbert Kaczmarczyk
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Panie Ministrze!

W nawiązaniu do **posiedzenia Zespołu do spraw opracowania propozycji regulacji prawnych dotyczących zachęt dla spółdzielczości rolnej w MRiRW w dniu 26 kwietnia br.**, Krajowa Rada Spółdzielcza przesyła opinię do proponowanych rozwiązań.

Dziękujemy za dotychczas dokonaną pozytywną ocenę części przedstawionych przez KRS rozwiązań dotyczących uznania gospodarstw rolniczych spółdzielni produkcyjnych za wielorodzinne gospodarstwa rolne, poprawy warunków działania spółdzielni rolniczych i spółdzielni energetycznych, dostępu spółdzielni do funduszy pomocowych UE i krajowych, próbę poprawy warunków w zakresie tworzenia i wspierania rozwoju uznanych organizacji producentów. Mamy nadzieję, że wypracowywane rozwiązania w tym zakresie zostaną wdrożone. Jednocześnie jeszcze raz chcielibyśmy podkreślić, że dalsze wspieranie tworzenia nowych grup producentów rolnych nie odpowiada już obecnym potrzebom organizowania się rolników. GPR były istotną formą organizowania się rolników w minionych latach a obecnie działające grupy winny dążyć do osiągnięcia statusu uznanych organizacji producentów, których członkami mogą być osoby fizyczne lub prawne. Unia Europejska kluczowe wsparcie w zakresie poprawy działania rolników na rynku w ramach Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027 kieruje do uznanych organizacji producentów i ich zrzeszeń, których na obszarze Unii działa ok. 4000 (głównie jako spółdzielnie I i II stopnia zorganizowania). Komisja Europejska uznaje je jako docelowe formy działania rolników na rynku. Mając to na uwadze, wnioskujemy ponownie o zmniejszenie wymogów i biurokracji w procesie uznawania organizacji producentów (w tym planu biznesowego), udzielania wsparcia na tworzenie tych podmiotów, oraz umożliwienia uzyskiwania uproszczoną procedurą statusu uznanej OP lub bycia członkiem takiej organizacji przez działające już spółdzielnie (w szczególności spółdzielnie działające co najmniej 5 lat). Pozostanie przy dotychczasowej dużej ilości celów do realizacji, brak powiązania udzielania wsparcia finansowego z trwałością tworzonych podmiotów, stosowanie dużej ilości danych o członkach organizacji oraz obszernej dokumentacji przy uznawaniu – spowoduje brak powstawania uznanych OP w Polsce (istnieją jedynie wcześniej utworzone uznane OP w sektorze owoców i warzyw). Ponadto kwestia braku zapisania choćby symbolicznej kwoty (następnie aktualizowanej) na wsparcie sektorowe dla uznanych OP (corocznie do wysokości 5% wartości sprzedaży organizacji, do 6% w przypadku zrzeszenia OP) w Planie Strategicznym WPR 2023-2027 dla Polski (w kluczowych sektorach polskiego rolnictwa jak mleko i przetwory mleczne, wieprzowina, wołowina i cielęcina, zboża i rzepak, drób) potwierdza tezę, że Polska mimo silnego rolnictwa nie da polskim rolnikom korzystać z pełni preferencji jakie zaplanowała KE dla uznanych OP i ich zrzeszeń w ramach WPR UE 2023-2027.

Będzie to negatywnie wpływać na konkurencyjność oraz znacząco zmniejszy rozwój polskiego sektora rolnego i rolno-przetwórczego.

Spółdzielnie mleczarskie spełniają wszystkie wymagania UE dla statusu uznanej OP, a mimo to żadna z tych spółdzielni nie jest w stanie uzyskać takiego statusu, z powodu wyżej opisanych nadmiernych wymagań i biurokracji.

W odniesieniu zaś do zaproponowanych rozwiązań w zakresie Ustawy Prawo spółdzielcze oraz zmian w opodatkowaniu spółdzielni opinię przedstawiamy poniżej.

Ad.1. Dokonywanie oceny pracy Rady Nadzorczej. Ocena pracy RN jest dokonywana. Walne Zgromadzenie może przyjąć sprawozdanie RN lub je odrzucić (Art. 38. § 1 Ustawy Prawo Spółdz.). Jednocześnie przed upływem kadencji członek RN może być odwołany większością 2/3 głosów przez organ, który go wybrał (Art. 45. § 5 UPS). Udzielanie absolutorium członkom Zarządu w głosowaniu tajnym również jest stosowane. Wystarczy jeden wniosek spośród wszystkich członków i prowadzący Walne Zgromadzenie musi przegłosować taką propozycję - często jest tak, że wniosek przechodzi i absolutorium jest głosowane w sposób tajny. Ponadto absolutorium w sposób jawny czy tajny przeprowadza się w stosunku do każdego członka Zarządu oddzielnie. Należy podkreślić, że nie udzielenie absolutorium danemu członkowi Zarządu nie jest jednoznaczne z jego natychmiastowym odwołaniem.

Ad.2. Dostęp członków spółdzielni do udziału w posiedzeniach Rady Nadzorczej. Obecnie RN na posiedzenie Rady może zaprosić do udziału członka w celu przedstawienia wniosku służącego lepszemu rozwojowi spółdzielni lub też wykorzystania jego wiedzy odnośnie rozwiązania istotnych dla spółdzielni problemów. Nie ma żadnej pewności, czy wprowadzenie takiego uprawnienia członków w katalogu praw członkowskich w prawie spółdzielczym spowoduje większe zainteresowanie członków spółdzielnią. Można przypuszczać, że zapis taki mógłby w niektórych przypadkach znacząco utrudnić pracę RN, w szczególności w odniesieniu do niewielkiej części członków, która ma inną wizję działania spółdzielni. Należy podkreślić, że główne kierunki działania spółdzielni oraz rozliczanie realizacji podjętych uchwał, a w ramach tych uchwał zadań, sprawuje Walne Zgromadzenie podejmując stosowne uchwały wobec RN jak i Zarządu. Wnioski co do kierunków rozwoju spółdzielni oraz podejmowanych zadań do realizacji, członkowie spółdzielni mogą wносить na posiedzenia Walnego Zgromadzenia.

Ad. 3. Umożliwienie członkom spółdzielni udziału w posiedzeniach Rady Nadzorczej on – line. Propozycja ma związek z pkt. 2. Taką możliwość widzimy jedynie w sytuacji posiadania w tym zakresie możliwości technicznych oraz wyłącznie w odniesieniu do członków zaproszonych na posiedzenie przez RN, z jednoczesnym zabezpieczeniem przed nieuprawnionym (umyślnym lub nieumyślnym) pozyskaniem informacji i materiałów z posiedzenia RN przez osoby trzecie, w tym osoby związane z podmiotami prowadzącymi konkurencyjną działalność. W takim przypadku zarówno na spółdzielni jak i na członku spółdzielni ciążyłoby zobowiązanie do zapewnienia bezpiecznego połączenia internetowego. Jednocześnie członek spółdzielni biorący udział w posiedzeniu RN on-line byłby zobowiązany do złożenia oświadczenia, że informacje i materiały z posiedzenia RN będą znane wyłącznie jemu. Oświadczenie winno być zabezpieczone wymierną kwotą grzywny za niedopełnienie złożonego oświadczenia.

Ad.4. Kadencyjność członków Rady Nadzorczej. W spółdzielniach rolniczych o małej liczbie członków (jest duża część takich spółdzielni), propozycja ta nie mogłaby zostać zrealizowana

z powodu zbyt małej liczby kandydatów na członka Rady. Należy wziąć również pod uwagę, że członkowie RN oraz Zarządu Spółdzielni nie mogą być ze sobą spokrewnieni. W praktyce okazałoby się w wielu przypadkach, że brak jest osób spełniających te kryteria. W wielu spółdzielniach problemem jest znalezienie następców do pracy w Organach Spółdzielni. Doświadczenia z krajów europejskich pozwalają stwierdzić, że w większości spółdzielni promuje się ludzi młodych i mają oni zagwarantowany udział w radzie nadzorczej od 20 – 30% ogółu członków Rady. Rozwiązanie to pozwala im na przygotowanie się do odpowiedzialnej pracy jaką jest działalność samorządowa w spółdzielni. Niemniej w warunkach polskich, w których spółdzielnie w wielu rozwiązaniach mają znacznie gorsze warunki działania niż spółki kapitałowe (brak rozwiązań podatkowych, poprawy dostępu do funduszy pomocowych UE i krajowych, etc.) można przypuszczać, że bez wdrożenia lepszych warunków do działania spółdzielni, wprowadzenie w/w warunku skończyłoby się w wielu przypadkach brakiem możliwości jego wypełnienia. Młode osoby muszą widzieć swoją przyszłość w spółdzielni, a na dzień dzisiejszy takiej perspektywy nie ma z w/w powodów.

Ad. 5. Obowiązek rejestracji obrazu i dźwięku z posiedzeń organów spółdzielni (na wzór rozwiązań z sesji Rady Gminy). W naszej ocenie propozycja zupełnie nieuzasadniona. Spółdzielnia to podmiot gospodarczy, który aby kontynuować działalność musi podejmować decyzje o charakterze tajemnicy handlowej. Upublicznienie tych decyzji wiązałoby się najprawdopodobniej z utratą konkurencyjności i likwidacją spółdzielni. Inaczej jest w przypadku posiedzeń Rady Gminy, które dotyczą całej społeczności gminy, każda decyzja i wydatek gminy są jawne i finansowane z podatków jej mieszkańców. Gmina nie konkuruje na rynku, w przeciwieństwie do spółdzielni (kontrakty, główni konkurenci, kierunki rozwoju, informacje finansowe o spółdzielni itp.).

Ad. 6. Uchwały WZCz podejmowane zwykłą większością głosów.

Podejmowanie przez WZ spółdzielni uchwał zwykłą większością głosów oddanych przez wszystkich uprawnionych do głosowania uczestniczących w obradach WZ w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania jest stosowane, zgodnie z zapisami w Prawie Spółdzielczym (Art. 41. § 2 UPS).. W naszej ocenie nie można przedstawionej propozycji stosować jednakowo do np. zmian statutu, łączenia lub likwidacji spółdzielni, odwołania członka RN lub Zarządu, itp. Są to bardzo wrażliwe decyzje, które przy zmniejszeniu wymagań do ich podjęcia, mogą w wielu przypadkach zaszkodzić działalności spółdzielni lub doprowadzić do jej likwidacji, co w przedstawionej propozycji naszym zdaniem nie zostało uwzględnione.

Zapisy nie uregulowane w Ustawie Prawo spółdzielcze powinny być zapisane w statucie.

Ad. 7. Wybór innego związku rewizyjnego do lustracji.

Umożliwienie WZ spółdzielni wyboru innego związku rewizyjnego niż ten w którym spółdzielnia jest zrzeszona (w związkach zrzeszonych jest 35% spółdzielni) lub KRS (pełniąca rolę związku rewizyjnego dla spółdzielni niezrzeszonych w związkach) do przeprowadzenia badania lustracyjnego jest zapisem bardzo ogólnym. Podstawą zrzeszenia tych spółdzielni było właśnie zagwarantowanie im lustracji oraz pomocy, doradztwa oraz szkoleń w bieżącej działalności. Wprowadzenie tego przepisu wprowadziłoby w kłopoty finansowe zwłaszcza związki o niewielkiej liczbie zrzeszonych spółdzielni, które mają lepszy bezpośredni kontakt ze spółdzielniami. Jednocześnie nie można być spółdzielnią rolniczą i zwrócić się z wnioskiem o lustrację np. do związku mieszkaniowego lub bankowego. Jest to inna forma działalności nie znana dla tych podmiotów. Przystępując do danego związku branżowego akceptuje się regulamin danego związku i uczestniczy w jego działalności. Szukanie innego związku do przeprowadzenia lustracji jest przeważnie związane z kosztami lustracji - które można negocjować, lub z ukrywaniem

pewnych faktów związanych z prowadzoną działalnością. Związek z danej branży i KRS mają prawo wykonać zleconą lustrację. Powyższy problem reguluje „Tryb i Zasady Przeprowadzania Lustracji Organizacji Spółdzielczych” zgodnie z Uchwałą nr 10/2020 Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej z dnia 7 lipca 2020 r. Dokument ten został przyjęty przez wszystkie branże spółdzielcze w Polsce.

Należy podkreślić, że w/w propozycje w ramach Zespołu w pierwotnej swojej postaci, skierowane wyłącznie do spółdzielni, byłoby dla nich dyskryminujące wobec spółek kapitałowych, osobowych i innych podmiotów, konkurujących na rynku ze spółdzielniami. Nie zachowana byłaby podstawowa zasada jaką jest równość w traktowaniu podmiotów gospodarczych w zakresie możliwości ich konkurowania na rynku oraz ich rozwoju. Część proponowanych rozwiązań stworzyłaby warunki do uzyskiwania przez podmioty konkurencyjne informacji o charakterze tajemnicy handlowej, bezpośrednio wpływając tym samym na możliwość działania spółdzielni.

Propozycje zmian w opodatkowaniu dochodu spółdzielni

Ad. 1. Propozycję rozszerzenia zakresu stosowania zwolnienia z podatku od nieruchomości oraz z podatku CIT dot. dochodów, które pochodzą ze sprzedaży produktów rolnych lub ryb, wyprodukowanych przez członków spółdzielni rolników, które spełniają definicję małego i średniego przedsiębiorstwa (obecnie ze zwolnienia korzystają tylko spółdzielnie rolników będące mikroprzedsiębiorstwem) odbieramy bardzo pozytywnie. Jednocześnie wnioskujemy, aby w/w zwolnieniem zostały objęte również inne typy spółdzielni rolniczych działające w Polsce. Byłoby to wyjściem naprzeciw naszym pierwotnym postulatom w tym zakresie, zawartym w stanowisku KRS z dnia 16.03.2022 r., skierowanym w ramach prac Zespołu.

Ad.2. Rozszerzenie zakresu stosowania zwolnienia z podatku od nieruchomości również do budynków i budowli, które są w posiadaniu spółdzielni rolników (nie tylko jak obecnie będące własnością spółdzielni lub będące w jej wieczystym użytkowaniu) przyjmujemy z aprobatą, z jednoczesnym wnioskiem o poszerzenie tego zwolnienia na spółdzielnie rolnicze różnego typu.

Ad. 3. Rozszerzenie fakultatywnej działalności spółdzielni rolników o działalność w zakresie energii odnawialnej przyjmujemy pozytywnie. Jednocześnie rozumiemy, że innego typu spółdzielnie, które spełnią warunki dla spółdzielni energetycznych, mogą ubiegać się o status spółdzielni energetycznej, aby korzystać z wytwarzanej energii, ciepła lub biogazu, celem obniżenia kosztów tych nośników. Jest to szczególnie istotne po skokowym wzroście ich cen w ciągu ostatniego roku, mających negatywny wpływ na koszty działalności spółdzielni.

Ujednolicenie przepisów

Dodatkowo proponujemy zmianę treści art.166, aby go dostosować do treści art.42 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

W art.166 prawa spółdzielczego, który został uchwalony w 1982 roku brak jest uwzględnienia pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych, ponieważ wówczas obowiązywał ścisły rozdział środków obrotowych i inwestycyjnych. Spółdzielnia prowadziła odrębne dwa rachunki bankowe, jeden przeznaczony na finansowanie działalności produkcyjnej, a drugi na realizację inwestycji i remontów kapitalnych. Po zmianach ustrojowych w naszym kraju nie ma takiego podziału. Działalność spółdzielni jest finansowana z jednego rachunku bankowego. Zasady te wynikają także z obowiązującej

od 1 stycznia 1995 r. ustawy rachunkowości. W praktyce przez okres ponad 30 lat ekonomiści i prawnicy uznawali, że sprawę rachunkowości reguluje ustawa z 29 września 1994r., co potwierdza art. 87 ustawy z 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze oraz sporządzone m.in. na zlecenie Związku Rewizyjnego Spółdzielczości Rolniczej w Poznaniu opinii Biura Studiów i Analiz Sejmowych oraz biegłych sądowych z zakresu rachunkowości. Jednak ostatni spór w spółdzielni o majątek między członkami pracującymi a emerytami spowodował skargę do Sądu Okręgowego w Poznaniu o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia, które zatwierdziło dochód ogólny z uwzględnieniem pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych. Sąd pierwszej instancji powołując się na art.166 prawa spółdzielczego uchwałę walnego uchylił. Spółdzielnia złożyła odwołanie do Sądu Apelacyjnego i rozstrzygnięcia jeszcze nie ma.

Aby w przyszłości nie doprowadzać do bezsensownych sporów proponujemy następującą treść art.166 prawa spółdzielczego: „Art.166 Dochód ogólny spółdzielni stanowi różnicę między przychodem uzyskanym w danym roku obrachunkowym z produkcji i usług oraz pozostałych przychodów operacyjnych i finansowych a sumą poniesionych kosztów na tę działalność pomniejszoną o straty nadzwyczajne i należne podatki oraz skorygowane o różnice stanu zapasów między stanem na koniec roku obrachunkowego a stanem na początku tego roku.”.

Z wyrazami szacunku

dr inż. Mieczysław Grodzki

Prezes Zarządu
Krajowej Rady Spółdzielczej